

Jätetty lausuntopalvelussa 29.8.2025

VN/34601/2024

Yhteiskunta-alan korkeakoulutettujen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain 43 §:n ja ammattikorkeakoululain 32 §:n muuttamisesta (yhden opiskeluoikeuden säännös)

Ovatko esityksen tavoitteet kannatettavia?

YKA yhtyy tavoitteeseen nostaa korkeakoulutettujen osuutta nuorissa ikäluokissa. Esityksen tavoitteeksi mainitaan myös opintojen läpäisyn parantaminen, mikä on tavoiteltavaa, mutta ei liiton näkökulmasta yksin onnistu nyt esitetyillä muutoksilla.

Onko esitys kannatettava? Perustelkaa myönteinen tai kielteinen kantanne.

Yliopisto- ja ammattikorkeakoululakeihin ehdotetaan uutena säännöstä aiempien opiskeluoikeuksien menettämisestä, kun opiskelija ottaa vastaan uuden tutkintoon johtavan opiskeluoikeuden. Jos opiskelija ottaa vastaan uuden opiskeluoikeuden, hän menettäisi voimassa olevat saman ja alemman tasoiset opiskeluoikeudet.

YKA suhtautuu esitykseen varauksella. Liitto kannattaa osaamistason nostoa ja paikkojen kohdentumista heille, joilla tutkintoa ei vielä ole, mutta näkee esityksessä myös haasteita kuten opintoaikojen pidentyminen epätarkoituksenmukaisesti heidän osaltaan, jotka suorittavat useamman tutkinnon. Tästä johtuen YKA näkee mahdollisuutena selvittää jatkossa myös mallia, jossa ensikertalaiskiintiöön pääsisivät jatkossa hekin, joilla on pohjalta jokin aiempi opinto-oikeus, mutta ei valmista tutkintoa.

Esityksen keskeisin ongelma on korvaavien ratkaisujen kehittämättömyys. Esityksessä vaihtoehdoksi nykytilalle tarjotaan avointen opintojen suorittamista ja ristiinopiskelua. Edellisestä muodostuu opiskelijalle nopeasti taloudellisesti kohtuuttoman suuri rasite.

Jälkimmäisen ongelma on sen suppea käyttöala: Ristiinopiskelu on nykyisin erityisen hankalaa tilanteissa, joissa opiskelija haluaa vaihtaa tieteenalaa tai organisaatiota. YKA katsookin, että yliopistoille tulee luoda kannusteita, joilla edistetään siirtoväylien kehittämistä ja ristiinopiskelua tavalla, joka sujuvoittaisi akateemisten alojen välistä liikkuvuutta ja opintojen läpäisyä. Samassa yhteydessä tulisi luoda kannusteita eri alojen ja organisaatioiden yhdessä tuottaman koulutus- ja tutkimus- ja kehittämisen vastaamaan opiskelijoiden nykyistä tarvetta suorittaa useita tutkintoja.

Edellä mainittuja ratkaisuja ja käytäntöjä tulee kehittää valtakunnallisesti, ei vain korkeakoulun sisäisinä tai alueellisina ratkaisuinä.

Esitys lisää myös hallinnollista työtä sekä vaatii onnistuakseen resursseja opiskelijoiden ohjaimiseen alan vaihtoon liittyvissä kysymyksissä, mikä tulee valmistelussa huomioida.

Ovatko esityksen vaikutusarviot oikeansuuntaiset? Puuttuuko vaikutusarvioista jotakin?

Ei lausuttavaa.

Muut huomionne esityksestä

Ei lausuttavaa.